

Jan Van Vossel   C o n f l i c t

Tentoonstelling in het kader van Open Monumentendag 2011
van 3 tot en met 18 september 2011 - kasteel Cortewalle, Beveren

Open Monumentendag - Conflict

'Conflict' is het thema van Open Monumentendag 2011. Op het eerste zicht een eigenaardige en eerder onheilspellende keuze maar toch past dit thema perfect in het kader van de Beverse Open Monumentendagen. Het is immers de jaarlijkse gewoonte in onze gemeente om tijdens Open Monumentendag de 'traditionele' monumenten in dialoog te laten treden met het werk van een hedendaags kunstenaar. Een boeiende confrontatie die nu eens opmerkelijk harmonieus verloopt, dan weer uitmondt in strijd en conflict. Door deze dialoog wordt het 'historische' accent van Open Monumentendag doorgetrokken naar het heden. Het geeft ons de mogelijkheid om het erfgoedevenement met andere ogen te bekijken en levert vaak nieuwe, frisse inzichten op. Zo is het gemeentebestuur van Beveren er van overtuigd dat een gebouw of landmerk niet 'oud' of 'historisch waardevol' moet zijn om als 'monument' beschouwd te worden en - evenzeer - dat ook oude monumenten hun plaats en functie moeten krijgen in een hedendaagse gemeenschap.

Het landschap in Beveren is uitzonderlijk rijk aan grotere en kleinere monumenten. Dat biedt ons niet alleen de kans om telkens een gepaste selectie te maken bij het jaarlijkse thema van Open Monumentendag maar ook om elk jaar andere monumenten in beeld te brengen. Ook bij deze editie is dit het geval. Het grondgebied van de gemeente Beveren telt immers tal van monumenten en relictten die, als een soort 'lieux de mémoire' of herinneringsplaatsen, verwijzen naar de vele conflicten uit haar bewegende geschiedenis.

Op zondag 11 september 2011 krijgt u dan ook de unieke kans om, onder leiding van een gids, een bustocht te maken langs de

meest opmerkelijke sporen van conflict, zoals forten, bunkers, schandpalen en oorlogsmonumenten. En ja, ook onze vertrouwde locatie voor Open Monumentendag, kasteel Cortewalle, herbergt een geschiedenis van onenigheid, vooral op sociaal vlak. De tegenstellingen tussen de Beverse inwoners en de adellijke kasteelbewoners mondden meermaals uit in conflict.

Dat Beveren rijk is aan historische sporen en monumenten weet ook de Beverse kunstenaar Jan Van Vossel. Hij gebruikt zowel oude als nieuwe 'monumenten' in het lokale landschap als thema en inspiratiebron voor zijn schilderijen. Hij schildert deze monumenten echter niet zoals ze zijn en maakt er evenmin romantische karikaturen van. Jan Van Vossel stelt zich voor hoe nieuwe of pas gerestaureerde monumenten er na verloop van tijd zullen uitzien, hoe ze zullen lijden onder de tand des tijds. Het resulteert in onwezenlijke, futuristisch aandoende beelden.

De conflicten die Jan Van Vossel in zijn schilderijen in beeld brengt, verwijzen naar de - niet zelden conflictueuze - keuzes die bij erfgoed en monumentenzorg aan bod komen: wat definieert een 'Monument', wanneer is het voldoende waardevol om te bewaren, moet een monument 'functioneel' zijn, moet het oud zijn? Moeten monumenten gerestaureerd worden en bewaard in hun huidige toestand of moeten ze mee evolueren met hun omgeving en nieuwe functies aannemen?

Kortom, veel stof tot nadenken, wat de tentoonstelling 'Jan Van Vossel – Conflict' extra boeiend maakt.

Geniet van de tentoonstelling en van Open Monumentendag 2011!

Ernest Smet, schepen van Cultuur

Conservatie versus natuurlijk verval: stof tot conflict bij Jan Van Vossel

Elk jaar organiseert Cultuurcentrum Ter Vesten een tentoonstelling in kasteel Cortewalle in Beveren waarbij het thema van Open Monumentendag door een hedendaags kunstenaar wordt ingevuld. Dit jaar is het thema 'conflict'. De Beverse kunstenaar Jan Van Vossel maakt werk dat op opmerkelijke wijze bij dit thema aansluit.

Jan Van Vossel [°1977] is in cultuurminnend Beveren vooral gekend als [mede]bezieler van initiatieven waarbij jong artistiek talent de kans krijgt om z'n kunnen te tonen. De laagdrempelige kunsttentoonstelling ART, die elk jaar tijdens de Beverse Feesten in Jeugdcentrum Togenblik loopt, is daar één van. Dat hij zelf schildert, is veel minder bekend. Niet onlogisch, vermits Jan Van Vossel slechts sporadisch met eigen werk naar buiten komt. Het lijkt wel of hij het belangrijker vindt om werk van anderen onder de aandacht te brengen dan om zijn eigen kunnen te tonen. Cultuurcentrum Ter Vesten achtte de tijd rijp om de rollen om te keren en het werk van deze Beverse schilder prominent in de kijker te zetten.

De schilderwerken die Jan Van Vossel in het kader van Open Monumentendag 2011 in kasteel Cortewalle tentoonstelt, ontstonden vanuit de behoefte om architecturale landschappen uit de eigen streek in beeld te brengen. Daarbij wil de kunstenaar afstappen van de traditionele weergave waarbij de realiteit zondermeer gekopieerd wordt. Bij de gebouwen en monumenten die hij schildert, stelt hij zich de vraag hoe ze verder zullen evolueren, waar hun zwakheden zich zullen manifesteren en hoe ze in de loop der tijd zullen aftakelen. Het resultaat zijn onwezenlijke landschappen doordrongen van een schijnbaar irreële architectuur. Bij een militair gebouw, zoals het fort van Haasdonk, dat uit zichzelf reeds een zekere somberheid uitstraalt, lijkt die sfeer bijna

Schaamte [ongebruikte monumenten]
olie op doek - 100 x 160 cm

vanzelfsprekend. Bij het beeld van een pas gerestaureerd monument of een recent gebouwd winkelcentrum is het voor de toeschouwer veel minder evident om die doodse weergave te aanvaarden.

De tentoongestelde werken zetten aan tot nadenken. In een dynamische samenleving is alles aan verandering onderhevig maar die verandering houdt ook aftakeling en vernietiging in. Zelfs een bloeiende buurt kan op korte tijd aan verwaarlozing ten prooi vallen en bijna elke stijlperiode wordt gevolgd door een tijd van miskennis waarin veel verloren gaat voor de volgende generaties. Het is het trieste lot van veel bouwwerken en monumenten. Het is de essentie van het menselijk bestaan.

Jan Van Vossel is van opleiding schrijnwerker en opvoeder, als schilder en beeldend kunstenaar is hij autodidact. Dat verklaart de grote nadruk die in zijn werk op het inhoudelijke ligt. De sfeer die de werken uitstralen, is zeer somber, op het depressieve af, hoewel hij, naar eigen zeggen, helemaal geen sombere persoonlijkheid heeft. Hij schildert dan ook niet echt 'vanuit de buik'. De gebruikte techniek is weloverwogen en de vorm is gestructureerd. Dankzij veel zelfstudie en intense samenwerking met een ruime kring bevriende collega's heeft hij een heel eigen werkwijze ontwikkeld.

Zo maakt hij eerst foto's van zijn onderwerpen en tekent die vervolgens in potlood over op het met gesso geprepareerde witte doek. De belangrijkste lijnen worden met een zwarte stift benadrukt. Het schilderen gebeurt in olieverf, een verfsoort op basis van pigment met als bindmiddel lijnolie. Door de meeste schilders wordt olieverf in dekkende lagen gebruikt. Pas als een schilderij klaar is, wordt het afgewerkt met een laagje vernis. Jan Van Vossel mengt echter het vernis door de verf. Deze ongebruikelijke techniek is niet nieuw. Jan Van Eyck verkreeg een bijzondere schittering in zijn kleuren als resultaat van een gelaagde techniek

gecombineerd met een bijmenging van harsvernis in de bovenste verflagen. Door de verf met vernis te mengen, wordt elke verflaag transparant en kunnen de verflagen opgebouwd worden zoals bij een aquarel. Die transparantie maakt het mogelijk om meer diepte te creëren en om fijne lijntjes te laten vervloeien in later aangebrachte kleurvlakken. Zo kunnen delicate details op een heel natuurlijke wijze worden weergegeven. Als resultaat krijgen de schilderijen een bijzonder perspectief, diepere kleuren en een zeer typische glans.

De diepte van de kleuren is in de selectie voor deze tentoonstelling des te belangrijker omdat Jan Van Vossel de kleurvariëteit in de werken zoveel mogelijk tracht te beperken. Door een minimum aan kleuren wil hij een eenheid creëren tussen de verschillende werken die in de tentoonstellingsruimte bij elkaar worden gebracht. Elk individueel werk wordt ondergeschikt aan het geheel van de tentoonstelling, waardoor het effect vergroot.

Op Open Monumentendag worden traditioneel monumenten in de kijker gezet die - vaak alleen dankzij grote inspanningen - geconserveerd werden of zullen worden. Het werk van Jan Van Vossel brengt het conflict naar voor dat inherent is aan dit initiatief. Wat primeert: de conservatie en de tegennatuurlijke verstarring van een momentopname of de natuurlijke verandering, die enerzijds groei en dynamiek inhoudt maar anderzijds ook tot aftakeling en verval kan leiden?

Christl Van den Broucke
medewerker Kunsten CC Ter Vesten

Gebrand [aanslag op christendom]
olie op doek - 100 x 80 cm

Hof Ter Saksen [gerestaureerd monument]
werk in opbouw - 100 x 80 cm

Hof Ter Saksen [gerestaureerd monument]
werk in opbouw - 100 x 80 cm

Onze Helden [oorlogsslachtoffers]
werk in opbouw - 100 x 70 cm

Onze Helden [oorlogsslachtoffers]
olie op doek - 100 x 70 cm

Kamp [genocide] - olie op doek - 55 x 202 cm

Fort [oorlogsmonument] - olie op doek - 50 x 100 cm

Dekenij [verdwenen monument] - olie op doek - 50 x 100 cm

Warande [vervallen gebouw]
olie op doek - 120 x 79 cm

Zonder titel
[menselijke maskers]
70 x 70 cm

Colofon

De tentoonstelling Jan Van Vossel - Conflict vond plaats in de Antoon Triestzaal van het kasteel Cortewalle, Zwarte Dreef 1, 9120 Beveren van 3 tot en met 18 september 2011.

Het Cultuurcentrum Ter Vesten en de Gemeentelijke Cultuurraad Beveren stonden in voor de organisatie van deze tentoonstelling die deel uitmaakte van het programma van Open Monumentendag Vlaanderen 2011.

De opening van deze tentoonstelling vond plaats op vrijdag 2 september 2011 om 20 uur.

Catalogus: Christl Van den Broucke in overleg met Jan Van Vossel

Foto's: Jan Van Vossel

Teksten: Katrien Van Eetveld en Christl Van den Broucke

Eindredactie: Ben Croon

2011/7141/2

© Cultuurcentrum Ter Vesten, 2011

Info: 03 750 10 00 - www.beveren.be/tervesten - tervesten@beveren.be

CC Ter Vesten, Gravenplein 2, 9120 Beveren

Verantwoordelijke uitgever: Marc Van de Vijver, burgemeester, Stationsstraat 2, 9120 Beveren

